

Fiskeripolitik

Sammanfattning

I betänkandet behandlas sammanlagt 34 motionsyrkanden om fiskeripolitik från den allmänna motionstiden 2012. Motionerna tar upp frågor som rör den gemensamma fiskeripolitiken, vattenbruk, samverkansfrågor m.m. Samtliga motionsförslag avstyrks, i huvudsak med hänvisning till att arbetet med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken pågår. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat. I betänkandet finns tre reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Den gemensamma fiskeripolitiken	6
Vattenbruk m.m.	11
Motioner som bereds förenklat	14
Reservationer	16
1. Skyldighet att landa fångster, punkt 1 (S, MP, V)	16
2. Skydd av ål och hälleflundra inom EU, punkt 4 (S, MP, V)	17
3. Vattenbruk, punkt 5 (S)	17
Särskilda yttranden	19
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (S)	19
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (MP)	19
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	20
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	20
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 8	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skyldighet att landa fångster

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:MJ272 av Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S),

2012/13:MJ354 av Michael Svensson (M),

2012/13:MJ419 av Michael Svensson (M) och

2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 25 och 28.

Reservation 1 (S, MP, V)

2. Laxfisket i Östersjön

Riksdagen avslår motion

2012/13:MJ263 av Peter Jeppsson m.fl. (S).

3. Fredat område för torskfiske i Kattegatt

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:MJ338 av Lars Gustafsson (KD) yrkande 1 och

2012/13:MJ353 av Michael Svensson (M).

4. Skydd av ål och hälleflundra inom EU

Riksdagen avslår motion

2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 30.

Reservation 2 (S, MP, V)

5. Vattenbruk

Riksdagen avslår motion

2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 31.

Reservation 3 (S)

6. Samverkan mellan myndigheter och fiskare

Riksdagen avslår motion

2012/13:MJ338 av Lars Gustafsson (KD) yrkande 2.

7. Kräddfisket i Vättern

Riksdagen avslår motion

2012/13:MJ407 av Otto von Arnold (KD).

8. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 26 mars 2013

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Rune Wikström (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Johan Hultberg (M), Jan-Olof Larsson (S), Anita Brodén (FP), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Åsa Coenraads (M), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V), Kristina Nilsson (S), Linda Wemmert (M), Staffan Danielsson (C) och Kew Nordqvist (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas sammanlagt 34 motionsyrkanden om fiskeripolitik från den allmänna motionstiden 2012. Motionerna tar upp frågor som rör den gemensamma fiskeripolitiken, vattenbruk, samverkansfrågor m.m. Samtliga motionsförslag avstyrks, i huvudsak med hänvisning till att arbetet med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken pågår. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

Utskottets överväganden

Den gemensamma fiskeripolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, KD) om den gemensamma fiskeripolitikens regler för bifångster, om yrkesfiske av lax i Östersjön, fiske av havskräfta i Kattegatt och skydd av ål och hälleflundra.

Jämför reservationerna 1 (S, MP, V) och 2 (S, MP, V).

Motionerna

I kommittémotion 2012/13: MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 25 framförs att regeringen bör verka för ett dumpningsförbud i det pelagiska fisket på t.ex. sill och makrill. För andra arter bör frågan om dumpningsförbud noggrant analyseras och utredas. I motion 2012/13: MJ354 av Michael Svensson (M) anförs att man i regleringen av den gemensamma fiskeripolitiken inte bör förbjuda utkast av sådan fångst som har en chans att överleva, t.ex. havskräfta och plattfisk. Enligt motion 2012/13: MJ419 av Michael Svensson (M) bör en ordning med utkastförbud kombineras med ett system för individuellt överlåtbara fångsträtter.

Motion 2012/13: MJ272 av Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S) tar upp frågan om skyldighet att redovisa bifångster. Med större kunskap om bifångsternas storlek skulle det kunna upprättas regelverk för att minska slöseriet med havets resurser. En för stor bifångstandel av en hotad art bör leda till begränsningar av fiskemöjligheten av målarten. Det bör vara obligatoriskt att föra i land all bifångst vid pelagiskt fiske. Motion 2012/13: MJ425 (S) yrkande 28 lyfter fram behovet av ett regelverk som styr fisket så att en för stor bifångstandel av en hotad art begränsar möjligheten till fiske av målarten.

Motion 2012/13: MJ263 av Peter Jeppsson m.fl. (S) behandlar yrkesfisket efter lax i södra Östersjön. Havs- och vattenmyndigheten bör enligt motionen överväga att upphäva sitt beslut att yrkesfisket efter lax i öppet hav i Östersjön stoppas från den 1 januari 2013. Beslutet får stora konsekvenser för yrkesfiskare i södra Östersjön. Den lekande laxen i våra svenska älvar är livskraftig och av stor mängd.

Enligt motion 2012/13: MJ353 av Michael Svensson (M) bör fiske efter havskräfta med artsortering rist tillåtas i hela Kattegatt. Förslaget från Havs- och vattenmyndigheten om en utökning av den fredade zonen för torskfiske leder, om det genomförs, till en katastrof för den halländska fiskenäringen. Ett sådant genomförande skulle omöjliggöra även det selektiva fisket efter havskräfta med rist som inte fångar torsk. Även i motion 2012/13:

MJ338 av Lars Gustafsson (KD) yrkande 1 anförs att regeringen bör avvisa förslaget från Havs- och vattenmyndigheten om ett utvidgat fiskeförbud i Kattegatt. Torsken i Kattegatt hotas inte av det nuvarande fisket av havskräfta, enligt motionen.

I motion 2012/13:MJ425 (S) yrkande 30 bör regeringen agera starkt inom EU för att få till stånd en förvaltningsplan som reglerar fisket av hälleflundra. Regeringen bör även arbeta för ett stopp för ålfisket i hela EU.

Utskottets ställningstagande

När det gäller det föreslagna förbudet mot utkast av fisk vill utskottet inledningsvis hänvisa till sitt tidigare ställningstagande i frågan (bet. 2010/11: MJU11 Fiskeripolitik m.m. och 2011/12: MJU15 Fiskeripolitik). Utskottet framhöll i betänkandena att utkast av fisk är ett stort problem och ett oacceptabelt resursslöseri som omöjliggör en korrekt bestämning av fiskeridödligheten. Det är därför viktigt att utkast av fisk stoppas och att bifångster av andra hotade fiskarter samt fåglar och däggdjur minskas så att bestånden kan återhämta sig och att man undviker att viktig genetisk variation går förlorad. En nyckelfaktor för att komma åt problemet är att utveckla och nyttja effektiva selektiva fiskeredskap. I detta sammanhang anförde utskottet att Sverige ligger väl till i arbetet med selektiva redskap och är starkt drivande i EU:s arbete med att verka för skonsamma och selektiva fiskeredskap. Vidare anförde utskottet att regeringen arbetar för att det föreslagna utkastförbudet skärps på så sätt att ett generellt utkastförbud införs och att all kommersiell fångst landas och räknas av kvoten.

Utskottet har även uttalat sig när det gäller frågan om att begränsa fiske som leder till en för stor andel bifångst av en hotad art (bet. 2011/12: MJU15). Utskottet hänvisade då till de åtgärder som föreslås inom ramen för den reformerade fiskeripolitiken om bl.a. förvaltningsplaner, selektiva redskap och utkastbegränsningar. Vidare konstaterade utskottet att det redan i dag finns en återhämtningsplan för torsk i Västerhavet som reglerar inte bara fisket efter torsk utan också andra typer av fisken som får torsk som bifångst.

Utskottet konstaterar att arbetet med reformen av EU:s gemensamma fiskeripolitik ännu inte är slutfört. Frågorna om bl.a. utkastförbud och bifångsters avräkning mot kvoter behandlas inom reformarbetet (artikel 15–16 i kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken KOM(2011) 425). Även frågan om överlåtbara fiskenyttjanderätter behandlas i förslaget till förordning (artikel 27–33). Vid sitt möte den 12 juni 2012 nådde rådet en överenskommelse om en allmän riktlinje om huvuddelen av förslaget. Kvarstående frågor behandlades av rådet den 25–26 februari 2013.

Regeringen har i förhandlingarna drivit linjen att ett utkastförbud ska införas snarast och att all kommersiell fångst därmed måste landas men att en regional anpassning av tidsfristerna kan vara acceptabel. Det är dock

viktigt att det för alla fisken finns angivna slutdatum för när landningsskyldigheten ska gälla. Regeringen anser vidare att eventuella undantag från landningsskyldigheten ska baseras på vetenskapliga grunder och faktiska problem. Regeringen har förordat att oönskade fångster avräknas mot målartens kvot, då detta ger ett tydligt incitament för fiskaren att införa selektiva fångstmetoder och andra åtgärder för att minimera oönskad bifångst. Fisk som inte är målart och som kan överleva ska återgå till havet och inte tas i land. För att möjliggöra ett utkastförbud och ge fiskarna ett verktyg för att följa ett utkastförbud stöder regeringen att det ska vara möjligt för medlemsländerna att välja att införa ett system för överlåtbara fiskenyttjanderätter (transferable fishing concession, TFC). TFC möjliggör för fiskaren att ha en adekvat kvotsammansättning. Om en medlemsstat väljer att införa ett TFC-system är det enligt regeringen viktigt att medlemsländerna själva kan besluta hur systemet ska utformas.

Vid jordbruks- och fiskerådets möte den 25–26 februari 2013 nåddes en kompromiss om reformen av EU:s gemensamma fiskeripolitik bl.a. vad gäller skyldigheten att landa alla fångster. Sverige kunde inte stödja överenskommelsen. Landsbygdsminister Eskil Erlandsson har uttalat att förslaget innebär förbättringar jämfört med den nuvarande fiskeripolitiken men inte tillräckligt långtgående. Förbudet mot att kasta tillbaka oönskad fisk i havet mildrades i rådets överenskommelse. Förbudet genomförs senare och får även fler undantag. Ministern anser att situationen för fisken är allvarlig och att förslaget inte förbättrar situationen tillräckligt mycket. Det är enligt ministern positivt att vi nu har ett förslag mot utkast, något som Sverige kämpat för länge, men det borde införas snabbare. Ministern är även kritisk till att det kommer att vara tillåtet med en viss mängd utkast även i fortsättningen.

Ministerrådet och Europaparlamentet ska nu förhandla med ambitionen att nå en slutlig politisk överenskommelse i juni 2013. Regeringen har anfört att den kommer att fortsätta att arbeta mycket aktivt för att påverka de förhandlingar som inleds nu för att få en långsiktig hållbar fiskepolitik.

Utskottet, som kommer att följa de fortsatta förhandlingarna, finner inte skäl att nu föreslå några åtgärder med anledning av motionerna 2012/13: MJ425(S) yrkandena 25 och 28, 2012/13: MJ354 (M), 2012/13: MJ419 (M) och 2012/13: MJ272 (S).

Enligt Havs- och vattenmyndigheten bedrivs laxfisket i södra Östersjön på en blandning av dels odlade laxbestånd, dels en blandning av starka och svaga vildlaxbestånd. Detta lyfts fram av Internationella havsforskningsrådet (Ices) som ett problem eftersom det inte går att förvalta respektive bestånd utifrån dess bärkraftighet i ett sådant blandfiske. Även i EU-kommissionens förslag till flerårig förvaltningsplan för lax lyfts frågan om förvaltning utifrån respektive vildlaxsälvs bärkraftighet fram som en viktig fråga. Även i detta sammanhang pekas blandfisket ut som ett problem. Enligt Havs- och vattenmyndigheten krävs åtgärder i nära anslutning till de enskilda laxförande vattendragen för att återuppygga Östersjöns vilda

laxbestånd och samtidigt skydda svaga laxförande vattendrag. I ett fiske med fasta fallor är det möjligt att i högre utsträckning anpassa fisketrycket och fångsten till varje enskild älvs bevarandestatus och skyddsvärde. Myndigheten stöder den målsättning som anges i EU-kommissionens förslag om en flerårig plan för Östersjöns laxbestånd och i Helcoms plan att se till att bevarandestatusen för alla laxälvars bestånd är gynnsam och att det finns förutsättningar för ett hållbart utnyttjande.

Mot denna bakgrund har Havs- och vattenmyndigheten beslutat att yrkesfisket efter lax i öppet hav i Östersjön ska fasas ut 2013. Syftet med beslutet är att öka skyddet för den vilda laxen i Östersjön. Den svenska laxkvoten ska i stället i första hand gå till det fiske som bedrivs med fällor nära älvarnas utlopp, framför allt i Norrland där de flesta och viktigaste laxälvarna finns. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion 2012/13:MJ263 (S).

I juni 2012 redovisade Havs- och vattenmyndigheten ett regeringsuppdrag om en utvärdering av det område i Kattegatt där torsken är fredad. Bakgrunden till att ett stängt område i Kattegatt inrättades 2009 var enligt myndigheten att tidigare förvaltningsåtgärder för att minska fiskeridödligheten för torsk, och därigenom försöka återuppbygga beståndet, inte hade visat sig framgångsrika. Förslaget från svenska och danska forskare hade till syfte att, mot bakgrund av goda biologiska kunskaper om lekbeteende och vandringsmönster, förflytta fiskeansträngningen av det blandade trålfisket efter torsk, havskräfta och plattfisk till ett område med lägre fångster av torsk. Genom en sådan förflyttning av fiskeansträngningen bedömdes det som möjligt att minska dödligheten i det hotade torskbeståndet med minimal påverkan på infiskningen av övriga arter. Myndigheten bedömer i rapporten att en kombination av ett ökat användande av selektiva redskap och fortsatt fiskeförbud kan bidra till såväl en återuppbyggnad av torskbeståndet som en förbättring av miljötillståndet i Kattegatt. Myndigheten föreslår därför att det helstängda området behålls och att även det semi-stängda området stängs helt för trålning. Vidare föreslås att endast fiske med rist tillåts i buffertzonen och att området är stängt för trålfiske januari t.o.m. april. Sammantaget är myndighetens bedömning att dessa åtgärder kommer att ha minimal socioekonomisk effekt då det svenska kvotutnyttjandet inte kommer att påverkas. Ett ökat torskbestånd kommer i stället på sikt att gynna yrkesfisket och öka dess lönsamhet samtidigt som riksintresset för friluftsliv kan påverkas positivt.

Utskottet har fått besked om att Havs- och vattenmyndighetens rapport är under beredning i Regeringskansliet. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att motionerna 2012/13:MJ353 (M) och 2012/13:MJ338 (KD) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller fiske av ål inom EU antog rådet 2007 förordning (EG) nr 1100/2007 om åtgärder för återhämtning av beståndet av europeisk ål. Enligt förordningen skulle medlemsstaterna upprätta planer för förvaltning av ålbeståndet. Målet med förvaltningen är att minska dödligheten så att

40 procent av ålens biomassa i ett av människan opåverkat bestånd ska kunna påbörja lekvandringen till Sargassohavet. Sveriges nationella förvaltningsplan för ål godkändes av EU-kommissionen i oktober 2009.

Utskottet har tidigare behandlat frågan om ålförvaltning och fisket efter hälleflundra och anfört bl.a. följande (bet. 2011/12:MJU15). Utskottet utgick från att regeringen inom EU-samarbetet drev frågan om att skapa förutsättningar för en tillväxt av ålbeståndet. Sverige och andra medlemsstater i EU arbetade enligt utskottet efter de nationella ålåterhämningsplaner som hade fastställts. Planen bestod av fyra huvudinriktningar: skärpta regleringar av fisket, ökade kontrollåtgärder, ökade utsättningar av ål och åtgärder för att minska dödlighet hos blankål i vattendrag. Förvaltningen skulle vara adaptiv med kontinuerlig uppföljning och anpassning av åtgärderna. Särskild vikt borde läggas vid samverkan mellan relevanta myndigheter och intressenter utanför fiskesektorn som påverkade ålens beståndssituation och vandring. Vidare konstaterade utskottet att medlemsstaterna senast den 30 juni 2012 enligt EU-förordningen om åtgärder för återhämtning av beståndet av europeisk ål skulle lämna en rapport om den nationella ålförvaltningsplanen till kommissionen. I rapporten skulle medlemsstaten redogöra för övervakning, effektivitet och resultat till följd av planen. Kommissionen ska senast den 31 december 2013 presentera en rapport för Europaparlamentet och rådet med en statistisk och en vetenskaplig utvärdering av vilka resultat som uppnåtts genom förvaltningsplanerna för ål, åtföljd av ett utlåtande från vetenskapliga, tekniska och ekonomiska kommittén för fiskerinäringen. Mot bakgrund av rapporten ska kommissionen föreslå lämpliga åtgärder som med hög sannolikhet leder till att beståndet av europeisk ål återhämtar sig.

Utskottet har fått en uppgift om att Sverige har lämnat sin rapport om den nationella förvaltningsplanen för ål till kommissionen. Utskottet konstaterar liksom tidigare med tillfredsställelse att det pågår ett omfattande arbete för att ålen ska återhämta sig och emotser resultatet av den utvärdering som ska ske av EU-medlemsstaternas återhämningsplaner för ål.

När det gäller begränsning av fisket efter hälleflundra har utskottet fått följande uppgifter från Havs- och vattenmyndigheten. Sverige införde under 2010 ett förbud mot att fiska hälleflundra under lekperioden (den 20 december–den 31 mars). Norge har infört samma förbud. Detta förbud minskar enligt myndigheten starkt möjligheten att bedriva ett riktat fiske efter hälleflundra. För närvarande pågår enligt myndigheten ett arbete för att samma regler ska gälla inom EU. Utskottet förutsätter att detta arbete fortsätter.

Utskottet föreslår att motion 2012/13:MJ425 (S) yrkande 30 lämnas utan vidare åtgärd med hänvisning till det anförda.

Vattenbruk m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, KD) om vattenbruk, samverkan mellan myndigheter och fiskare samt kräftfisket i Vättern. Jämför reservation 3 (S).

Motionerna

Enligt motion 2012/13:MJ425 (S) yrkande 31 bör en nationell handlingsplan för vattenbruket tas fram. En handlingsplan bör innefatta väsentliga regelförenklingar, stöd och hjälp för marknadsföring både internationellt och nationellt, samt för en certifiering av fiskodlingens miljö- och klimatpåverkan och en satsning på utbildning. Det finns stora möjligheter för fiskodling t.ex. i de svenska vattenmagasinen. Musselodlarna bör ersättas för sin miljöinsats på samma sätt som lantbrukare ersätts för fångstgrödor.

I motion 2012/13:MJ338 av Lars Gustafsson (KD) yrkande 2 anförs att Havs- och vattenmyndigheten bör få i uppdrag att utöka samverkan med yrkesfiskarna. Det pågående arbetet med att utveckla fiskeredskap och metoder hos bl.a. yrkesfiskare måste beaktas och ingå som en naturlig del i samverkan mellan yrkesutövare och den beslutande myndigheten i framtiden.

Enligt motion 2012/13:MJ407 av Otto von Arnold (KD) bör en begränsad fisketid och en fiskevårdsavgift för kräftfisket i Vättern införas. Detta kan bidra till ett stabilare fiske på en lägre nivå där kräftpopulationen ges långsiktiga förutsättningar för en gynnsam och uthållig utveckling. Genom avgiften frigörs dessutom ekonomiska medel som kan användas till lokal fisketillsyn, fångstrapportering och fiskevård.

Utskottets ställningstagande

När det gäller vattenbrukets utveckling har utskottet tidigare uttalat sig om detta i betänkande 2010/11:MJU11. Utskottet anförde i betänkandet att den svenska fiskerinäringen är viktig för att skapa arbete och tillväxt på landsbygden och att det är möjligt att utveckla såväl det småskaliga lokala fisket som vattenbruk och förädling av fisk. Utskottet ansåg det därför glädjande att produktionen av odlad fisk har vuxit och omsättningen har ökat. Utskottet hänvisade även till att regeringen i december 2007 uppdrog åt en särskild utredare att analysera förutsättningarna för samt identifiera hinder mot att ett ekonomiskt och ekologiskt bärkraftigt svenskt vattenbruk ska kunna utvecklas. Utredningen lämnade sitt betänkande i februari 2009 (SOU 2009:26, Det växande vattenbrukslandet). Utskottet anförde att medel hade tillförts för att t.ex. koordinera den svenska vattenbruksnäringen, till riktade insatser till vattenbruket samt till forskning. Det operativa programmet för fiskenäringen i Sverige under perioden 2007–2013 ligger till grund för satsningar för att utveckla verksamheten. Utskottet

framhöll att regeringen årligen avsätter 8,5 miljoner kronor som tillsammans med medel från EU:s fiskefond kommer att uppgå till 68 miljoner kronor under mandatperioden för att utveckla den småskaliga fiskeverksamheten. När det gäller forskning och utveckling bedriver Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) forskning om hållbar fiskodling. Utskottet anförde att regeringen också har fördelat medel för avelsarbete för att förbättra den odlade fiskens egenskaper.

Av budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 23) framgår att Jordbruksverket har övertagit ansvaret för främjandet av vattenbruksnäringen sedan den 1 juli 2011. En gemensam myndighetsingång har skapats för vattenbruksföretagare, vilket bidrar till att underlätta för den enskilda vattenbruksföretagaren, bl.a. vad gäller information och praktisk hjälp. Vidare framgår av propositionen att regelförenklaringsarbetet för vattenbruksföretagare har fortsatt även under 2011. Jordbruksverket har presenterat en nationell vattenbruksstrategi i dialog med näringen i syfte att utveckla näringen till att bli hållbar. För att underlätta utvecklingen av vattenbruket i Sverige har regeringen bl.a. förstärkt medfinansieringen i fiskeriprogrammet. Sveriges lantbruksuniversitets arbete med avel av odlad fisk har förstärkts. För att ytterligare bidra till tillväxten av vattenbruksbranschen har regeringen finansierat kontrollen av musslor under året. Produktionen inom svenskt vattenbruk ökade under 2011 enligt SCB till sammanlagt 10 140 ton matfisk i slaktad vikt, vilket motsvarar 11 970 ton i beräknad hel färskvikt. Det är 29 procent högre än produktionen för 2010. Produktionen av musslor uppgick 2011 till 1 470 ton jämfört med 1 382 ton 2010.

I juli 2012 presenterade Jordbruksverket, som nämnts ovan, en gemensam strategi för det svenska vattenbruket (Svenskt vattenbruk – en grön näring på blå åkrar). Strategin gäller för 2012–2020 och ligger till grund för en fortsatt utveckling av ett långsiktigt lönsamt och hållbart vattenbruk. Många aktörer står bakom strategin och deltog också i arbetet med att ta fram den. Strategin ska kompletteras med en handlingsplan. Arbetet med handlingsplanen påbörjades under hösten 2012. Strategin visar vägen för ett växande, hållbart svenskt vattenbruk fram till 2020. Utmaningen är att kombinera ekonomisk, ekologisk och social hänsyn. Genom samverkan mellan branschen, forskningen, intresseorganisationer, myndigheter och beslutsfattare kan denna utmaning mötas på bästa sätt. Strategin är ett verktyg som kan medverka till att stärka den växande vattenbruksnäringen runt om i Sverige. Strategin är indelad i tre områden som behandlar näringen, produkterna och regional utveckling. Inom varje område finns ett antal mål som bidrar till vattenbrukets utveckling mot en lönsam, växande och hållbar näring. Strategin innehåller även en fördelning av ansvar mellan branschen och berörda myndigheter för att nå målen. Strategin syftar till att underlätta förverkligandet av visionen om ett växande och hållbart vattenbruk som producerar god och miljömässigt bra mat med ringa påverkan på ekosystemen och klimatet. Svenskt vattenbruk ska enligt strategin bli en grön näring som skapar sysselsättning och tillväxt på landsbygden.

Enligt Regeringskansliet väntas arbetet med handlingsplanen för vattenbruket slutföras under 2013.

Jordbruksverket har även tagit fram ett förenklings- och förbättringsförslag för svensk vattenbruksnäring. Arbetet har genomförts på uppdrag av regeringen. Förslagen innebär bl.a. att tillsynen av vattenbruksverksamhet ska bli effektivare och bättre samt att kostnaden för tillsyn ska sänkas. Det ska också bli lättare för vattenbruksföretag att hitta lämpliga områden att starta odling i.

När det gäller stöd till vattenbruk kan medel sökas ur Europeiska fiskerifonden. Vattenbrukare kan söka stöd för investeringar och miljövårdande åtgärder, t.ex. för gårdsförsäljning av produkter från vattenbruket. Förutom individuella stöd kan odlare också tillsammans med andra odlare söka stöd för sådant som är av gemensamt intresse för branschen.

Utskottet har tidigare uttalat sig om musselodlingar (bet. 2008/09: MJU29 och 2011/12: MJU9). I proposition 2008/09:170 En sammanhållen svensk havspolitik förklarade regeringen att en satsning behövs för att möjliggöra en storskalig utbyggnad av musselodlingen inom utvalda områden längs den svenska kusten. Utskottet anförde i betänkandet att det delade regeringens bedömning om behovet av en sådan satsning.

Utskottet avstyrker med det anförda motion 2012/13: MJ425 (S) yrkande 31 i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

När det gäller samverkan mellan myndigheter och fiskare har utskottet fått uppgifter om att Havs- och vattenmyndigheten redan i dag samverkar med yrkesfisket i olika former beroende på frågans karaktär. Havs- och vattenmyndigheten redovisade 2012 ett regeringsuppdrag om utökad samverkan med avseende på datainsamling mellan forskningen och fisket. Inom ramen för uppdraget diskuterades även samverkan i vidare bemärkelse. Syftet med uppdraget var att hitta framtida samverkansformer mellan Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges lantbruksuniversitet och yrkesfisket. I regeringsuppdraget ingick att lämna förslag på hur samverkan avseende datainsamling kan stärkas. Havs- och vattenmyndigheten har enligt redovisningen för avsikt att arbeta vidare med följande struktur för att uppnå stärkt samverkan. Man planerar att bilda ett fiskeriråd som ska inkludera representanter för forskningen, näringen och andra fiskeorganisationer och förvaltningen. Rådets huvuduppgift blir att ansvara för att utveckla samverkan och planera för olika samarbetsprojekt. Rådet ska även fungera som en tydlig informationskanal mellan forskningen, myndigheter och näringen, t.ex. gällande fångstkvoter och regleringar och för att nå en samsyn när det gäller de årliga beståndsuppskattningarna. Avsikten med att bilda ett fiskeriråd är att strukturera och prioritera samverkan men också att förstärka fiskeriförvaltningen generellt genom att öka informationsutbytet i kedjan av intressenter. Samverkansgrupper bildas där forskare kan nyttja fiskets infrastruktur och lokala kännedom och där representanter för fisket får möjlighet att diskutera tekniska frågeställningar på lokal nivå. Samverkansgrupperna ska även kunna vara behjälps-

liga i olika typer av undersökningar; det kan exempelvis handla om redskapsutveckling eller biologisk provtagning. Utöver detta kan ett arbete ske inom särskilda samverkansprojekt där samverkan mellan forskningen och näringen kan öka kunskapen om kommersiella fiskbestånd.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet ingen vidare åtgärd med anledning av motion 2012/13:MJ338 (KD) yrkande 2.

När det gäller kräftfisket i Vättern vill utskottet inledningsvis anföra att för att få fiska kräftor måste man som huvudregel vara yrkesfiskare med särskilt tillstånd eller vara fiskerättsinnehavare med eget vatten. Det finns dock ett undantag. I Vättern får allmänheten fiska kräftor utan särskilt tillstånd under ett antal helger, från och med den andra fredagen i augusti till och med den andra söndagen i september. Detta fiske får dock endast bedrivas på allmänt vatten. På enskilt vatten är det fiskerättsinnehavaren som bestämmer hur kräftfisket ska bedrivas.

Enligt uppgift från Landsbygdsdepartementet finns för närvarande inga planer på att införa en fiskevårdsavgift. Statsbidrag får dock lämnas till åtgärder som främjar fiskevården i vatten där allmänheten har rätt att fiska enligt förordningen (1998:1343) om stöd till fiskevården. Sådana vatten är kusterna och i de fem stora sjöarna eller i tillrinnande vattendrag upp till det första vandringshindret. I Sverige har allmänheten rätt att fiska med handredskap inom dessa områden, vilket också anses innebära ett ansvar för samhället att bidra till fiskevård och fisketillsyn. Bidrag kan medges till lokala fiskevårdsprojekt som t.ex. syftar till insatser för att bevara hotade fiskarter och fiskstammar, biotopvård och annat främjande av den biologiska mångfalden.

Enligt Länsstyrelsen i Jönköpings län pågår en dialog med kräftfiskets intressenter vid Vättern bl.a. om reglering av fisketryck och fisketider. Havs- och vattenmyndigheten kan vid behov besluta om nya föreskrifter.

Med det anförda föreslår utskottet att motion 2012/13:MJ407 (KD) lämnas utan bifall.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, MP, C, KD) om fiskeripolitik som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S) och 2 (MP).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden i betänkandena 2010/11:MJU11 Fiskeripolitik m.m. och 2011/12:MJU15 Fis-

keripolitik. Riksdagen avslag i enlighet med utskottets förslag motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra en annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Skyldighet att landa fångster, punkt 1 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyy Niemi (S), Jens Holm (V), Kristina Nilsson (S) och Kew Nordqvist (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 25 och 28 samt avslår motionerna

2012/13:MJ272 av Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S),

2012/13:MJ354 av Michael Svensson (M) och

2012/13:MJ419 av Michael Svensson (M).

Ställningstagande

Frågan om dumpningsförbud bör noggrant analyseras och utredas. Frågan är komplex eftersom olika förutsättningar råder beroende på vilka arter som fisket bedrivs efter och om fisket är ett blandfiske eller inte. För pelagiskt fiske efter t.ex. sill och makrill är det mycket lätt att genomföra ett dumpningsförbud, och detta kan göras omedelbart utan några större problem. För andra arter behövs ett utökat regelverk som måste diskuteras fram.

Det är nödvändigt att få fram förvaltningsplaner för samtliga hotade arter och för alla arter som fiskas kommersiellt. I Västerhavet bedrivs det ett blandfiske där hotade arter, bl.a. torsk, fångas som bifångst. Här är det viktigt att det skapas ett regelverk som styr fisket i områden så att för stor bifångstandel av en hotad art begränsar möjligheten till fiske av målarten.

Detta bör ges regeringen till känna.

- 2. Skydd av ål och hälleflundra inom EU, punkt 4 (S, MP, V)**
av Matilda Ernkrans (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Jens Holm (V), Kristina Nilsson (S) och Kew Nordqvist (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 30.

Ställningstagande

Regeringen bör agera starkt inom EU för att få till stånd en förvaltningsplan som reglerar fisket av hälleflundra. Hälleflundran är starkt hotad och klassas som rödlistad av Artdatabanken. Det finns emellertid inga kvoter eller regleringar för arten inom den gemensamma fiskeripolitiken i EU. Fisket efter arten har ökat och vi anser att det är väsentligt att Sverige agerar aktivt inom EU för att få till stånd en bevarandeplan för hälleflundran.

Regeringen bör även arbeta för ett stopp för ålfisket i hela EU. Ålen är en art som är starkt hotad. Sverige har vidtagit åtgärder i syfte att uppnå en halvering av fisket. Vi anser att ytterligare åtgärder behöver vidtas i EU för att minska ålfisket och att regeringen måste vara aktiv i dessa frågor om vi över huvud taget ska ha kvar ett ålbestånd i Sverige i framtiden. Ålfisket i EU behöver stoppas tills beståndet är livskraftigt igen.

Detta bör ges regeringen till känna.

- 3. Vattenbruk, punkt 5 (S)**
av Matilda Ernkrans (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 31.

Ställningstagande

Det är angeläget att ta fram en nationell handlingsplan för vattenbruket. När resurserna av vildfångad fisk hotas bör vi satsa mer på odling av fisk. Det finns stora resurser för fiskodling t.ex. i de svenska vattenmagasinen.

Fiskodling i dessa vatten kan vara ett sätt att skapa ekosystem eftersom fiskodling tillför näring. Vi tror att det finns stora möjligheter att få fart på odling av regnbåge och röding i Sverige, inte bara i vattenmagasinen. Vi tror att en nationell handlingsplan måste innefatta väsentliga regelförenklingar, stöd och hjälp för marknadsföring både internationellt och nationellt, stöd och hjälp för en certifiering av fiskodlingens miljö- och klimatpåverkan och en satsning på utbildning.

Den miljökonsekvens av fiskodling som ofta påtalas är odlingarnas bidrag till övergödning. Det har dock visat sig att odling av musslor innebär att övergödande ämnen i havet binds på ett sätt som får en positiv inverkan på havsmiljön. Musselkött är en utmärkt råvara för fiskodlingarnas foder. Men detta är i dag ingen konkurrenskraftig väg att gå eftersom musselköttet blir dyrare än vildfångad fisk. En lösning är att musselodlarna ersätts för sin miljöinsats på samma sätt som lantbrukare ersätts för fångstgrödor. Vi tror att detta, som är en relativt liten utgift för staten, skulle kunna leda till större möjligheter för fiskodlingen att uppvisa mat som är producerad på ett hållbart sätt.

Detta bör ges regeringens till känna.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (S)

Matilda Ernkrans (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Kristina Nilsson (S) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till våra aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (MP)

Kew Nordqvist (MP) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till vår aktuella motion. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:MJ217 av Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om selekterande fiskeredskap.

2012/13:MJ252 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förenklat nationellt regelverk för svenskt yrkesfiske.

2012/13:MJ263 av Peter Jeppsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om yrkesfisket i södra Östersjön.

2012/13:MJ269 av Lars-Arne Staxäng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om havdagar som komplement till dagens fiskekvotssystem.

2012/13:MJ272 av Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att redovisa bifångster.

2012/13:MJ302 av Finn Bengtsson (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av fiskelagen i syfte att ge vattenägare rådighet över sina vatten i havskust- och skärgårdsområden så att fiskåterväxten och fiskevården där förbättras.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att låta kusterna och skärgården i Östergötlands och Kalmar län utgöra ett försöksområde där vattenägarna ges utökad rådighet över vattnet.

2012/13:MJ320 av Kew Nordqvist m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska stoppa det återstående ålfisket.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utsättningar av ålyngel ska upphöra.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den svenska ålförvaltningsplanen ska revideras med hänsyn till nya vetenskapliga slutsatser om effekter av utsättningar av ålyngel.

2012/13: MJ327 av Olle Thorell (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU avvecklar allt stöd till fiskeverksamhet som inte är miljömässigt hållbar.

2012/13: MJ338 av Lars Gustafsson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör avvisa nuvarande förslag från Havs- och vattenmyndigheten om utvidgat fiskeförbud i Kattegatt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Havs- och vattenmyndigheten bör få i uppdrag att utöka samverkan med yrkesfiskarna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att få stöd från Havs- och vattenmyndigheten för utveckling av fiskeredskap och metoder.

2012/13: MJ348 av Gustav Nilsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna för selektiva fiskemetoder.

2012/13: MJ353 av Michael Svensson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta fiske efter havskräfta med artsorterande rist i hela Kattegatt.

2012/13: MJ354 av Michael Svensson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utkast av havskräfta.

2012/13: MJ357 av Gustav Nilsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över de sanktioner som kan drabba yrkesfiskare vid regelbrott orsakade av faktorer utom yrkesfiskarens kontroll.

2012/13: MJ379 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om situationen för svenska ålfiskare.

2012/13: MJ383 av Christer Adelsbo och Annelie Karlsson (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten bör prioritera satsningar på utsättning av ålyngel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör påverka EU i riktningen att fler ålyngel måste sättas ut.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna om en fortsatt ålkultur med hållbart fiske, förädling och ålagillen.

2012/13: MJ402 av Per-Ingvar Johnsson och Åsa Torstensson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om problemen för det kustnära fisket.

2012/13: MJ407 av Otto von Arnold (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en fiskevårdsavgift på allmänt vatten och begränsad fisketid för kräftfisket i Vättern.

2012/13: MJ419 av Michael Svensson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regelförändringar till följd av förbud mot utkast av fisk och skaldjur.

2012/13: MJ425 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i EU ska arbeta för ökade krav på redskap som förhindrar bifångster i fisket.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regionalisering av förvaltningen av fiskbestånden och att regeringen bör sträva efter att i EU skaffa mandat för regionala beslut i Östersjön.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ett dumpningsförbud i det pelagiska fisket (t.ex. sill och makrill) och för övriga arter diskutera fram ett utökat regelverk.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen särskilt behöver beakta det småskaliga fiskets villkor i Sverige.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s fiskeavtal med tredjeland, s.k. partnerskapsavtal om fiske.

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett regelverk som styr fisket så att för stor bifångstandel av en hotad art begränsar möjligheten till fiske av målarten.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i EU bör agera starkt för att få till stånd en förvaltningsplan som reglerar fisket av hälleflundra och arbetar för ett stopp för ålfisket i hela EU.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för vattenbruket.

2012/13:MJ428 av Annicka Engblom (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ålfisket.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 8

Motion	Motionärer	Yrkanden
8. Motioner som bereds förenklat		
2012/13:MJ217	Suzanne Svensson och Peter Jeppsson (båda S)	
2012/13:MJ252	Jan R Andersson (M)	
2012/13:MJ269	Lars-Arne Staxäng (M)	
2012/13:MJ302	Finn Bengtsson (M)	1 och 2
2012/13:MJ320	Kew Nordqvist m.fl. (MP)	1-3
2012/13:MJ327	Olle Thorell (S)	
2012/13:MJ338	Lars Gustafsson (KD)	3
2012/13:MJ348	Gustav Nilsson (M)	
2012/13:MJ357	Gustav Nilsson (M)	
2012/13:MJ379	Betty Malmberg (M)	
2012/13:MJ383	Christer Adelsbo och Annelie Karlsson (båda S)	1, 2 och 4
2012/13:MJ402	Per-Ingvar Johnsson och Åsa Torstensson (båda C)	
2012/13:MJ425	Matilda Ernkrans m.fl. (S)	23, 24, 26 och 27
2012/13:MJ428	Annicka Engblom (M)	